

<p>Question: Young Dutch people don't really know what was happening in Indonesia back then. And seems to ignore it. How to make more awareness to them and realize what was really happening?</p>	<p>Answer from Feba Sukmana: I think education plays a big role in raising awareness. At this moment, History is not a compulsory subject in high school in The Netherlands. From what I understand from teachers, they get too little time to teach all subjects of history, so they often choose subjects 'closer to home' (read: Eurocentric subjects like Eighty Years' War or German occupation) instead of Dutch occupation in colonial Indonesia. Moreover, public programs (like Revolusi exposition) and media coverage would also help raising awareness, but the most important decision has to come from the politics. Dutch politics shrug when it comes to (post)colonial Indonesia. From what I see, colonial Indonesia is not considered as an integral part of Dutch history and I think, once the politics show a clear stance regarding Dutch colonial past, it will help shifting the perception of what happened in colonial Indonesia.</p> <p>Answer from van Lasmi Sangidi: You are right, not only Young Dutch people don't know the history of the Independent Struggle of Indonesia, but a lot of my Dutch friends don't have any idea what happened there. The best way is to educate pupils of the Primary School and the High-School about this matter.</p>
<p>Vraag: Mevrouw Sukmana zegt dat het meer moet schuren. Wat zou zij aan de tentoonstelling willen veranderen om het meer te laten schuren?</p>	<p>Antwoord van Feba Sukmana: Ik zou de problematiek duidelijker schetsen. Naar mijn mening heb je nu veel perspectieven in de tentoonstelling (wat fantastisch is), maar plaats je ze niet in een context van conflict. Ik zou bijvoorbeeld de ervaringen van verschillende bevolkingsgroepen naast elkaar zetten en daarbij zou ik vertellen over de racistische klassenverdeling onder deze bevolkingsgroepen en hoe deze verdeling uiteindelijk een van de oorzaken werd van gewelduitbarsting tijdens de revolutie.</p>
<p>Vraag: Betreffende de schurende gesprekken. Het is belangrijk om alle verschillende perspectieven uit te nodigen en te waarderen. Hoe zorgen we er toch voor dat we tot een gemeenschappelijke conclusie komen?</p>	<p>Antwoord van Feba Sukmana: Waarom moet er een gemeenschappelijke conclusie komen? Ik heb gesprekken gehad waarna mijn gesprekspartner en ik niet tot een gezamenlijke conclusie kwamen, maar we gingen naar huis met meer begrip voor elkaar. Ik denk dat het ook goed is om te beseffen dat het koloniale verleden pijnlijk is voor iedereen die ermee te maken had/heeft. En dat de pijn van de ene het verdriet van de andere niet uitsluit. Wat belangrijker dan een gezamenlijk verhaal is – denk ik – ruimte en begrip voor ieders verhaal.</p>
<p>Vraag aan Lasmi: hoe zou je vader, was hij nog in leven, van deze</p>	<p>Antwoord van Lasmi Sangidi: Ik denk dat hij heel erg blij zal zijn voor alle aandacht, die hij nooit heeft gekregen. Ik vergat toen Griselda Molemans mij vroeg, over hoe hij dit zou ervaren, het</p>

<p>tentoonstelling gevonden hebben? EN</p> <p>Vraag: In welk jaar is de familie van mevrouw Sangidi naar Nederland gekomen?</p>	<p>volgende te vertellen. Wij waren in 1950 in Nederland aangekomen. Zoals ik reeds verteld heb, was hij trots dat soldaat was van het Nederlandse Leger. Helaas werd hij een half jaar later collectief met de Molukkers ontslagen. Hij overleed op 89 jarige leeftijd. Al die tijd probeerde mijn zwager met requesten naar het Ministerie en zelfs de Koningin, voor verschillende onderscheidingen die de Molukkers kregen (zoals de Rietkerkpenning) ook in aanmerking te komen, maar kreeg iedere keer nul op t request. (Bij Rietkerk Penning kregen de Molukkers vanaf 1986 iedere jaar fl. 1000,-) Hij viel overal buiten, omdat hij geen Indische/Nederlander was en ook geen Molukker, terwijl hij voor de Inlichtingen Dienst gevaarlijk werk deed. Aan het eind van zijn leven, nam hij een besluit:” Hij vertelde de Nederlandse mensen zijn aardig, maar de Regering NIET, hij wilde begraven worden met op de kist een ROOD/WITTE vlag, geen bloemen!”</p>
<p>Vraag aan Susan Legêne: Heeft u een boekentip over de Indonesische revolutie en inmenging van de VS?</p>	<p>Antwoord van Susan Legêne: Indonesische revolutie en VS: Frances Gouda, Thijs Brocades Zaalberg, American visions of the Netherlands East Indies/Indonesia US foreign policy and Indonesian nationalism, 1920-1949, AUP 2002 Idem: Clemens Six, Secularism, decolonisation, and the Cold War in South and Southeast Asia, Routledge 2018 Idem: Gyan Prakash, Michael Laffan, Nikhil Menon (redactie), The postcolonial moment in South and Southeast Asia, Bloomsburry Publishers 2018 Idem, Farabi Fakhri, Authoritarian Modernization in Indonesia's Early Independence Period : The Foundation of the New Order State (1950-1965), Brill, 2021 Algemene boekentip: Adrian Vickers, A History of Modern Indonesia, Cambridge University Press, 2005 Algemeen over dekolonisatie in vergelijkend perspectief: Martin Shipway, Decolonization and its Impact: A Comparative Approach to the End of Colonial Empires, Bvackwell Publishing, 2008 Idem: Miguel Bandeira Jerónimo and António Costa Pinto (redactie), The ends of European colonial empires: cases and comparisons, Palgrave Macmillan 2015</p>
<p>Vraag aan Susan Legêne: Prof Legêne noemde de Atlantic charter waar Nederland een van de ondertekenaars was. Maar waarom ging NL niet in op aandringen van</p>	<p>Antwoord van Susan Legêne: Het Atlantic Charter werd opgesteld en ondertekend door Roosevelt en Churchill op 14 augustus 1941 (Hier is de volledige tekst). In januari 1942 verklaarden 26 verenigde naties (Allied Nations) dat ze de beginselen van het Atlantic Charter onderschreven. Nederland (regering in ballingschap) was een daarvan, en daarmee een van de oprichters van de VN. Het derde artikel van het Charter luidt: ‘Third, they [= de ondertekenaars] respect the right of all peoples to choose the form of government under which they will live; and they wish to see</p>

<p>minister Soejono om Indonesië het zelfbeschikkingsrecht toe te kennen</p>	<p>sovereign rights and self-government restored to those who have been forcibly deprived of them.’ Een van de verklaringen waarom Nederland geen gevoel had voor de kracht van het idee van Indonesische onafhankelijkheid in 1945, en dus ook niet handelde naar de geest van het Atlantic Charter, is misschien dat men vooral aan zichzelf dacht: dat het recht op soevereiniteit en zelfbestuur sloeg op een eind van de Duitse bezetting van Nederland zelf. Het overheersende idee in Nederland was immers niet dat Nederland als kolonisator Indonesië bezette. Koningin Wilhelmina zegt er op 7 december 1942 voorzichtig iets over in de beroemde redevoering voor Radio Oranje, bijvoorbeeld zegt zij: ‘In vroegere radio-reden kondigde ik reeds aan, dat het in mijn bedoeling ligt, na de bevrijding, de gelegenheid te scheppen om gezamenlijk te overleggen over een voor de veranderde omstandigheden passende bouw van het Koninkrijk en zijn deelen.’</p>
<p>Vraag aan Susan Legêne: kolonialisme is er altijd geweest. Moeten we het niet hebben over de kenmerken van het Europese kolonialisme in relatie tot de revolutie in het denken over vrijheid en onafhankelijk?</p>	<p>Antwoord van Susan Legêne: Antwoord: jazerker. Het Europese imperialisme was mijns inziens geen optelsom van nationale ‘kolonialismes’ (Nederlands, Belgisch, Brits, Frans, Portugees, etc. etc.) maar andersom, vanuit een Europese samenwerking waarbinnen nationale belangen zich konden ontwikkelen tot natiestaten, ontstonden koloniale verbindingen vanuit Europa over grote delen van de wereld. Dit is ook een voorgeschiedenis van de EU; ook in de context van na-oorlogs Europa en het denken over democratie en vrijheid dienen we deze samenhang tussen imperialisme en afzonderlijke koloniale geschiedenissen in het oog te houden. Het is geen geschiedenis maar blijft actueel.</p>
<p>Vraag aan Susan Legêne: Kan het zijn dat de Nederlandse blinde vlek na WW II mede is veroorzaakt door de onmacht van de bezetting van een volk van circa 9 miljoen mensen waarvan een relatief groot deel banden heeft met Indonesië</p>	<p>Antwoord van Susan Legêne: dat heeft zeker een rol gespeeld – een aanzienlijk deel van de bevolking had en heeft historische banden met Indonesië. Maar dan toch is het paradoxaal dat die band voor een blinde vlek zorgde, en niet in de eerste plaats voor herkenning. Dat is misschien te verklaren uit de repressieve aard van het koloniale bestel, dat Indonesische oppositie de mond snoerde door verbanning – alsof ideeën daarmee onderdrukt konden worden; en dat blind voer op een Europese bovenlaag in de koloniale samenleving die in toenemende mate op grote afstand van de zich ontwikkelende Indonesische maatschappij kwam te staan.</p>
<p>Vraag aan Susan Legêne: Wat is er gebeurd in de 4 jaar van Japans Indië van 1942-15 augustus 1945 dat de krijgsgevangenen vrouwen en kinderen in de Japanse concentratiekampen beschermd</p>	<p>Antwoord van Susan Legêne: inderdaad, laten we daarover nadenken, want het is een schokkende ervaring geweest voor de direct betrokkenen. Esther Captain schreef er een boek over: Achter het kawat was Nederland, waarin ze probeert de ervaringen en opvattingen van geïnterneerde vrouwen te vinden in hun dagboeken en brieven. In het recente onderzoek Onafhankelijkheid, Dekolonisatie en geweld 1945-50 wordt veel ingegaan op het wat: wat gebeurde er precies bij die</p>

moesten worden tegen de
pemuda's?

geweldsuitbarsting. De vraag waarom kan op zoveel manieren worden beantwoord. De verwijzing naar Soetan Sjahrirs analyse uit 1945 in *Onze Strijd* is een van de bronnen daarvoor.